

REDACȚIA

Arad, Str. Anlich (Adam)

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2.50; pe 1 lună fl. 1.

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Anlich (Adam)

INSERȚIUNILE:

de 1 și 2 rânduri: prima dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Manifestarea

DIN ȘIRIA.

M. SALE

FRANCISC IOSIF I. VIENA.

Credinciosul popor român adunat astăzi la Șiria (Világos) ca să dea expresivne sentimentului de fidelitate și loialitate către Augusta persoană a Majestății Voastre la jubileul glorioasei domnii de 50 de ani, a fost oprit și dizolvat prin forța publică.

Aducând aceasta la preainalta amonștință, subsemnații venim în numele acestui popor asuprit și nedreptățit cu omagială supunere și depune la picioarele Tronului Majestății Voastre asigurarea neclintitei fidelități și alipiri către Majestatea Voastră și Casa Domnițoare.

George Popoviciu protopopul Șiriei; Ioan Russu Șirianu, Petru Munteanu, Vasile Popoviciu, parochial Șiriei; Teodor Cherecheanu, Romul Măierușan paroch; Vasilie Bistrana preot; Bătrîn Petru, Petru Pele preot; Manase Popescu preot; Traian Terebenț preot; Meletie Pop. preot; Augustin Botic, Iuliu Groșorean, Ioan Roșu, Ioan Micloși, Georgiu Bogdan, Ioan Ferician, Gherasim Balta, Dimitrie Betea, Iosif Vanc, Filip Leuca, preot; Filimon Bitang, Trifu Baciș, Simeon Buda, Ioan Halmăgean, Nicolae Lăzărescu, Mihaiu Balboaca, Ioan Chebelea, Vasiliu Brădean, Teodor Suci, Simion Bozgan, George Măneranțiu, Lăpoș Pavel, Mitru Huiu, Marian Stan, Dimitrie Apătean, Todor Vanc, Petru Cioban, Ioan Burza, Pavel Dragălin, Ilie Ștefan, Ambrosie Filipaș, Mihai Pescariu, Petru Halmăgean, George Petrica, Ioan Polis, Mitru Vidac, Teodor Cioban, Ștefan Vidac, George Crista, Todor Vidac, George Ciocăriău, Petru Mihălescu, Dimitrie Valean, Teodor Cocuiba, Simion Capa, Simion Drăgălina, Alexiu Benea, Avram Ignuția, Traian Bronca, Teodor Cristea, Nicolae Ștefu, Bînciș Petru, Pavel Borlea, Mitru Belovan, Crista Logojan, Iovan Groșan, Teodor Lăzărescu, Ștefan Jiga, Ștefan Sărăndan, Petica Miru, Iovița Vasilie, Dimitrie Tămaș, George Heretiu Dronca, Gavra Debeleac, Vancu Ioan, Susțoan Nicolae, Petru Bodea, Ștefan Vanc, Ștefan Virtaci, Savu Borlea, Ștefan Petcovici, Todor Sodom, Mihaiu Grecu, Petica Pavel, Petica Simion, Petica George, George Petica, Petru Bînciș, Savu Ludaie, Todor Slavici, Musca Pavel, Petru Moldovan, Mihaiu Mihălescu, Terentie Bulc, Petru Dulhaz, Savu Cristea, Savu Mihălescu, Flore Tripa, Teodor Ușca, George Sărăndan, George Aldea, Popa Pavel, Moise Brădean, Teodor Șutean, Florea Dîlea, George Țigan, Mitru Suci, Crăciun Dîlea, George Petran, Ioan Bînciș, George Stanca, Teodor Lazar, Iov. Iova Amar, Petru

Debelean, Nicolae Olariu, Pavel Toderoin, Ioan Ludaie, Alexă Ludaie, Vanc Trăian, George Ludaie, Petru Hereț, Teodor Tămaș, Pavel Ardelean, Sărăndan Mitru, Teodor Ardelean, Ioan Popa, Nicolae Curbanu, Crișan Ioan, Petru Vancu, Teodor Văgăleu, Bulc Toma, Hui Avram, Ioan Tămaș, Pavel Bodea, Amar George, Gavra Borlea, George Boar, Trîmbiția Teodor, Petru Petcovici, Teodor Arsa, Savu Crișan, George Sărăndan, Petru Codrean, Vanc Ioan, George Crișan, Teodor Onica, Pavel Vanc, Petru Ardelean, George Crișan, Marian Holuc, Florea Mara, Simeon Micu, Lazar Crișan, Nicolae Dăriea, Teodor Negru, George Ignuța, Ioan Sărăndan, George Mihălescu, Nincu Mielăuș, Savu Laza, George Cristea, Ioan Gărdurar, Petru Sevicu, Petru Dulhaz, Pavel Poenari, George Dulhaz, Ioan Boariu, Ioan Crișan, Moise Costan, Simeon Ștefan, Mitru Nișca, Teodor Răziman, Ioan Biroaș, Ioan Grec, Iotia Antal, Pavel Dîlea, Mitru Resman, Iosif Luceța, Iacob Laza, Sofron Crăciunaș, Teodor Russu, George Neamț, Petru Crișovan, Alexu Lamoș, Nicolae Lamoș, Iova Valac, Pavel Șuștean, Pavel Resman, George Resman, Savu Vontan, George Popescu, Petru Ludaie, Mitru Ardelean, George Pavel, Petru Ivan, Petru Gurban, Mut George, George Ludaie, Mihaiu Juța, Ioan Rus, Nicolae Ludaie, George Vidac, Savu Onica, Petru Buda, George Anta, Florea Tămaș, Savu Lazar, Teodor Zăhan, Ștefan Virtaci, Petru Juța, Pavel Cherechean, Nica Mihui, George Crăciunaș, Teodor Russu, Gavra Crista, Gligor Crăciunaș, Șofron Igrer, Petru Bulc, Ioan Lăcătiș, Teodor Poneava, Gavriil Lăzărescu, George Grada, Ștefan Șilindean, Nicolae Ieșuța, Petru Flueraș, Teodor Gurban, George Flueraș, George Neamț, Pavel Crișan, Ștefan Borlea, Savu Lăzărescu, Ioan Bugar, Pavel Huiu, Traian Vidac, Teodor Musca, Florea Gărdurar, Savu Vanc, Gavra Crișan, Gavriil Bujdala, Savu Ciurdariu, Șofron Pavel econ. George Petica, Ioan Vancu, Mihai Dulhaz, Savu Baciș, Mihai Faur, Mihălescu Ioan, Florea Borlea, Mihaiu Vela, Pavel Borlea, Șofron Petica, Zăhan Mihaiu, Ioan Boroș, Mitru Borlea, Petru Tămaș, Mitru Benea, Georgiu Heretiu, Georgiu Blaș, Nicolae Petica, Petru Crista, Mihai Ștefău, Ștefan Blaj, Petcovici Teodor, Nicolae Pera, Simartiu Savu, Petru Bînciș, Arăgan Ioan, Gheorghe Ciurdar, Simartiu Mitru, Bulcu Ioan, Florea Huiu.

Telegrama de mai sus s'a trimis ieri, din sinul poporului adunat în vasta curte a d-lui protopop G. Popovici.

Amănunte.

Intrunirea a fost anunțată în toată regulă încă Sâmbătă. Curând însă disolțgăbirăul *Paris Găbur* (cel care ducea de spate biraele la vot în congregațiune și d'atunci îi se zice *Luca*) a înștiințat pe dl protopop *Popovici*, că nu permite ținerea adunării,

pentru cuvânt, că s'au convocat numai *Români* și astfel s'ar fi nesocotit faimosul articol XLIV din 1868.

D. *Popovici* a apelat îndată telegrafic la vicișpan, dar' până Duminică noaptea nu a primit nici un răspuns, ci dela pretură a fost înștiințat că ținerea adunării va fi oprită cu forța armată.

Gendarmi.

În adevăr, la oarele 12 patrula de gendarmi și plăieși a început să dea târcoale în jurul casei dlui protopop, care dimpreună cu numărșii oaspeți ce avea la masă, amici din provincie, a prânzit păzit bine de gendarmi.

Grație intervenirii dlui notar Alexandru Pap și mai ales a conducătorilor cari au intervenit pe lângă țărani, ordinea nu a fost o clipă turburată. Așa că poporul s'a adunat în toată liniștea în curtea mare a dlui protopop, care pe la oarele 2 era plină. Se adunaseră nu numai Șirienii toți, dar, au venit șire lungi de trăsuri din departări mai mari, ear' cei de prin satele din apropiere au venit pe jos. Erau alegători din Șiria, *Gâlșă, Musca, Măderat, Agriș, Arăneag, Covăsiuș, Pâncota, Cherechiu și Comlăuș*, toți în frunte cu preoții și învățătorii.

Intre popor.

Până la oarele trei o mare parte din fruntașii carturari au stat între popor, în curte discutând chestiunile la ordinea zilei.

La oarele 3 s'a coborît în curte și dl protopop *Popovici* însoțit de d. *V. Mangra* și toți preoții și învățătorii din tract.

D-sa arată scopul și necesitatea convocării adunării. Arată cum stăpânirea a călcat legea pentru a ne răpi un drept cetățenesc și spune, că drept protestare d-sa și toți fruntașii nu s'a mulțumit să apeleze la forul al douălea, la vicișpan, dar apelăm cu toții până la cel mai înalt for: la M. Sa Monarchul (lungi aplause). S'a redactat în acest sens și s'a scris o telegramă. Roagă pe dl Russu Șirianu s'o citească.

DI Russu Șirianu înainte de a ceti telegrama, esplică și d-sa scopul și necesitatea să ne întrunim cât de des. După ce demonstrează nedreptatea opririi adunării, spune, că se va căuta lecuire la forurile mai înalte și se va protesta cu tărie împotriva încălcării celui mai sfânt drept cetățenesc. Roagă mulțimea să se împărtășe în ordine și să fie convinsă, că conducătorii nu se vor domoli până nu i-se va da poporului dreptate deplină. Să fie convinși toți și tari în credință, că pe calea legii și având dreptatea pe partea noastră, în cele din urmă ajunge-vom să dobândim tot ce cu adevărat ni se cuvine.

Cetește apoi telegrama, în mijlocul unor calde ovațiuni și termină arătând că în zile grele ca cele pe cari le străbatem, să ne adresăm Coroanei, către Monarchul, care fiind părinte tuturor de o potrivă, nu poate să lase ca un guvern să asuprească o nație întreagă.

Lungi aplause acoper cuvintele

insuflete și după aceasta poporul se restiră în pace.

Se va convoca o nouă adunare în Șiria, precum se va urma cu mișcarea și în alte cercuri din comitat.

Francia și Italia. „Polit. Correspondenz“ vestește din Roma:

„După-ce acum e încheiat tractatul comercial franco-italian, Francia va desvolta multă străduință pentru a redobândi în Italia vechea sa poziție economică. Se și anunță de pe acum, că două mari bănci franceze vor înființa în Italia filiale.

Afacerea de la Brașov.

Triumviratul Voia-Vlaicu-Saftu din Brașov a găsit în unele ziare din România adăpost pentru a publica cele mai nerușinate calomnii.

Față de acestea scrise, primim următoarele:

Declarațiune.

Chestia școalelor române din Brașov și chestia congresului electoral, ce se va întruni în curând la Sibiu, sunt două chestiuni de mare importanță pentru viața națională a Românilor din Ungaria și Transilvania. Chestiuni de felul acestora nu se pot nici discuta cu folos, nu se pot nici rezolva pe temă de personalități. Am fost și suntem totdeauna gata a sta de vorbă și a discuta aceste chestiuni în publicitate, dar' obiectiv și în merit, căci numai de la o astfel de discuție așteptăm vre-un folos și vre-un bine pentru sericirea neamului nostru și a bisericii noastre. De unde însă noi în aceste două chestiuni, ca și în alte vremuri în alte chestiuni, am discutat numai obiectiv sprijinindu-ne părerile prin argumentele minții și ale inimii noastre, în timpul din urmă o samă de corespondențe anonime și subscrise, apărute dincolo și dincoace de Carpați, ecară să slăbească argumentele noastre aruncând noroiul unui suflet murdar în fața noastră. Deoarece însă noi nu al nostru interes personal îl căutăm, ci umblăm după binele neamului nostru și al bisericii noastre, nu ne vom abate nici de-acel încolo de la chipul nostru de a promova interesele noastre comune în mod obiectiv și cinstit. Viața noastră de până aci e carte deschisă în mâinile neamului nostru și ne cuprinde sentimentul scârbei chiar și la presupunerea, că ar trebui să ne justificăm în cele personale față de scriserile anonimilor din ziarele capitalei românești, ori față de cele scrise în „Telegraful Român“ de un Arsenie Vlaicu. Noi suntem mici, neamul să fie mare și tare, pentru el ne luptăm, clevețele și murdarele bîrfeli la adresa persoanelor noastre le desprețuim. Așa facem acum, așa vom face și în viitor.

Brașov, în 1 Decembrie 1898.

Diamandi Mano'e. George B. Popp.

Declarațiune.

„Epoca“, un ziar din capitala României, află de lipsă a se ocupa de neînsemnata mea persoană debutând o mulțime de minciuni și fleacuri la adresa mea. În toată viața mea, atât privată cât și publică, niciodată nu m'am folosit de mijloace de luptă, cari

nu sunt compatibile cu cinstea individuală și cu postulatele moralității publice. Astfel fiind, nu dispun de arme egale, pentru a mă putea măsura cu binevoitorul meu din ziarul cestionat.

Brașov, în 2 Decembrie 1898.

Vasilie Goldiș,
prof. gimn.

Din Camera română.

Sedința de la 18/30 Noembrie a Camerei române estă cum s'a început:

D. Dim. Gianni, președinte. D-lor, d. G. Cantacuzino, iubitul și scumpul nostru coleg, fost ministru de finanțe, fiind bolnav și neputând lua parte la lucrările noastre, mi-a trimis demisiunea sa de deputat.

D-lor, cred că nu mai este terbuință să vă amintesc că Parlamentul în tot-d'auna cu unanimitate a respins aceste demisiuni. Mă cred însă dator cu această ocaziune, ca un omagiu datorit acestui eminent om de Stat și coleg al nostru, să propun acestei onorabile Camere, ca să bine-voiască a-i acorda un concediu nefinitat (aplause prelungite), rugând pe a tot Puternicul Dumnezeu să facă, ca acest concediu să fie cât se poate de scurt, pentru-ca să l'avem cât mai repede în mijlocul nostru. (Aplause vii.)

Se pune la vot demisiunea d-lui G. Cantacuzino și se respinge cu unanimitate.

Cu unanimitate se acordă dlui G. Cantacuzino un concediu nelimitat.

Gravaminele Sârbilor.

Adresele ce le înaintează acum comunitățile bisericești sârbe M. Sale, cuprind la sfârșit următoarele 12 postulate:

1. Respectarea strictă a dispozițiilor art. de lege ungară LX: 1868 și a legii croate de la 14 Maiu 1867 în toate proiectele de legi, ordinațiunile și edictele, cari privesc autonomia bisericească și școlară a metropoliei din Carloveț.

2. Guvernul și organele lui, să se abțină de la ori-ce amestec în jurisdicțiunea și administrația metropoliei, întru cât această nu stă în legătură cu dreptul suprem de controlă, sau întru cât prin jurisdicțiunea și administrația ei nu se vatămă o lege existentă a statului.

3. Să se schimbe și să se pună în congrăuire legile școlare, prin cari au fost făcute iluzorii dispozițiunile congresului din Carloveț de la 17 Iulie 1872

4. Convocarea congresului bisericesc și a sinoadelor eparchiale; alegerea metropolitului și a episcopilor în termeni legali; desființarea numirei de administratori în scaune episcopiești devenite vacante.

5. Crearea de garanții constituționale, că lucrările congresului nu vor fi împedate, respective, ca congresul să nu fie după bunul plac amânat ori dizolvat înainte de a-și fi isprăvit agendele.

6. Conclusele congresului să fie înaintate Coroanei spre sancționare, fără observări ori corecturi din partea guvernului.

7. Folosirea limbei sârbești în toate rescriptele cari au să fie cetite în congres; comisarii regești să fie îndatorați a se folosi în congres exclusiv de limba sârbească; tot asemenea și conclusele luate de congres să fie înaintate Coroanei în limba sârbească.

8. Toate dispozițiunile și ordonațele cari învoalvă în sine o vatămare a autonomiei bisericești sârbești, să fie declarate nevalabile.

9. Îndeosebi să fie declarat nevalabil decretul prealalt de la 20 August 1895, prin care se confirmă vânzarea băilor de ciment ale mănăstirei Beocin.

10. Să se declare nevalabile toate adresele ce s'au introdus până acum în conclusele și dispozițiunile congreselor.

11. În deosebi să se scoată din valoare ordonanța ministerului ungar de culte și instrucțiune publică, nr. 21.827 din 1897, prin care se declară din nou valabil §. 25 al ordonanței regești IV din 10 August 1868.

12. Să fie delăturate cele mai noue călcări ale autonomiei, săvârșite prin aceea, că partea puterii statului a vrut să impună congresului din 1897 ca program de lucrări dezbateră asupra statutului organic unificat; prin urmare congresul amânat să fie convocat din nou în cel mai scurt timp și să i-se facă posibilă o lucrare liberă și legală.

Contra Ungurilor.

Într'unul din numerii trecuți am publicat câteva buchi zdravene, ce le-a rostit primarul Vienei Lueger împotriva Ungurilor într'o adunare a cetățenilor din suburbiul Hernals. Le-am reproduș chiar după „P. Lloyd“, unde nu se cuprindea mai mult, ear' foile antisemite de acolo, cari aveau întreagă vorbirea lui, sunt oprite a intra în Ungaria. O foaie naționalistă a ajuns însă a căpeta un ziar cu toată cuvântarea lui Lueger; completăm deci după ea încă următoarele rânduri:

„Numai cu câțiva ani înainte de aceasta înșiși prietini mei de principiu mi-au zis, că trebuie să mă încerciez cu Maghiarii. Astăzi lupta contra Maghiarilor e datorința comună tuturor reprezentanților cinstiți ai ori și cărui popor. Din cauza ultimelor

evenimente trebuie să sufere vaza și simțul de comunitate al armatei austro-ungare. Nu-i vorbă, armata n'are să se amestece în politică, dar' ceea ce s'a întemplat acum (adeacă cu monumentul Hentzi), trebuie să înțepe ca spinul. Soldații noștri, ear' mai ales oficerii, au cinste în piept; și ei încă se vor gândi la rușinea, care s'a făcut acolo unui general harnic și viteaz. În urma acestor întemplări atata material explosibil s'a îngrămădit, în cât de mult s'a trecut peste ori-ce măsură. Ear' explozia are să fie cu atât mai puternică, cu atât mai sguđ i'care.

„Și despre mine adese-ori se vorbește în dieta ungară; ar voi cei de dincolo să dispar ori în ce mod; dar' eu sunt convins că în Austria se găsesc mai mulți oameni, de cât numai un singur Lueger. Dacă ministrii nu și vor îndeplini nici acum datorința, fi-vom noi și atunci la locul nostru. Noi vom sălărmănem bunii Austriaci, buni creștini și Nemți buni pentru toate timpurile, pe vece“.

Loialitate ungarască.

Prilej de a-și mai da odată pe față adevăratele simțăminte de — loialitate, avură ungarii în 2 Decembrie când ca iubileul domniei de 50 de ani a M. Sale împăratului-rege Francisc Iosif. După cum se știe, ministrul de culte Wlassics dăduse ordin, ca tinerimea școlară să serbeze această memorabilă zi prin participare în corpore la serviciul divin. Că în ce chip s'a supus tinerimea școlară maghiară acestui ordin, se vede și din următoarele două casuri petrecute în Budapesta.

Pe mulți dintre școlarii elaselor inferioare nărîniți nu i-au lăsat să meargă în aceea zi la școală, ca astfel să nu poată fi duși la serviciul divin, ear' cei din clasele superioare în loc de a se pune în rând spre a pleca la biserică, s'au dat la o parte și cântau *kossuth-nóta*. Astfel s'a întemplat la o școală comercială din Budapesta, ear' elevii clasei a VII și VIII ai unui gitanasiu din capitală, când ceilalți colegi ai lor se postau spre a pleca la biserică, ei au plecat demonstrativ în altă parte, *au mers la mormântul lui Kossuth* și au depus pe el o cunună cu pantlîci tricolore și au cântat acolo *kossuth-nóta*. — Așa și au manifestat ungarii loialitatea și recunoștința față de M. Sa, căruia au să mulțămiască starea de putere, la care au ajuns după vremuri!

NOUȚĂȚI

Arad, 4 Decembrie r. 1898.

Parastas în catedrala din loc s'a slujit la 21 Nov. un parastas pentru metropoli-tul Miron.

Iubileul împărătesc a fost serbat nu numai în Austro-Ungaria, dar' și pretutindeni în străinătate, unde se găsește vr'o colonie a supușilor austro-ungari, cu mai multă ori mai puțină loialitate ori sinceritate. În fru-

tea tuturor locurilor era, de înțeles, Viena, atât în cât privește loialitatea sinceră, cât și semnele exterioare prin cari ea s'a manifestat. Potrivit dorinței exprimate de către însuși Monarchul încă acum un an, ear' mai ales după moartea tragică a împărătesei, festivitățile au fost reduse pretutindeni la minimum posibil, ear' banii ce erau sa se cheltuiasă spre acest scop, s'au dat pentru scopuri de binefacere și cultură de tot soiul. Suma totală a acestor daruri jubilare se ridică în Austria la 30 milioane florini.

Împăratul însuși a petrecut ziua de 2 Decembrie în cercul familiei cât se poate de restrîns, aaume la fiica sa Valeria, care locuiește în splendidul palat de la Wallsee, orașul mic nu de parte de Viena. Acolo venise și alta fiică a monarchului, Gizela, măritată după prințul bavarez Leopold.

M. Sa a adresat un covent împărătesc armatei, mulțămindu-i pentru serviciile prestate casei domitoare și împărăției; covă manifest cătră popoare n'a apărut. Ca expresă vedită a recunoștinței Sale, M. Sa a numit în Austria 22 persoane consilieri intini; 8 baroni; 9 cavaleri; 22 nobili cu prefixul „von“; 25 consilieri auleci; 275 consilieri de diferite alte ramuri; a mai de corat 73 persoane cu ordinul Leopold în diferite graduri; 341 cu ordinul coroanei de fer în diferite graduri; 936 cu ordinul Francisc-Iosif; 825 cu crucea de aur pentru merite, cu coroană, ear' 492 fără coroană; 649 cu crucea de argint pentru merite, cu coroană, ear' 508 fără coroană.

Deputat congresual. Eri s'a făcut în Șiria scrutinul alegerilor pentru un mandat în congresul național bisericesc. Comisar consistorial a fost dl P. Truța. Resultatul scrutinului a fost proclamarea ca ales în regulă a dlui I. Russu Șirianu, căruia i-s'a și dat încă acolo credenționalul.

Slujbă D-zeească sârbătorească. Vineri în 2 Dec. cu prilegiul iubileului de 50 ani de domnie al preagrațiosului nostru Monarch, s'a oficiat în catedrala din loc sf. liturgie îmbinată cu Doxologia cea mare. A pontificat însuși Preasfințitul dl episcop Ioan Meșianu, asistat fiind de protosincelul Augustin Hamzeu, referentul Consistorial Ignatie P.p., parintele Mangra, referentul bisericesc de la Consist. din Oradea Ioan Groza, protopopul Moise Bocșan, parochul Traian Văntu, preotul Gavril Bodea, și diaconii Ioan Georgea și Procopie Girulescu. La slujba D-zeească a luat parte un număr public, fiind de față membrii consistorului diocesan, profesorii și țelevii seminariilor, elevele de la școala superioară de fete din Arad. Din prilegiul acesta s'a chirotesit într'u protopresbiter onorar dl Ioan Groza, referentul bis. al Consistorului din Oradea-mare, ear' dl Procopie Gimulescu, a fost chirotonit de preot.

Tot cu prilegiul iubileului împărătesc s'a distins cu brău roșu profesorul de la seminarul din Arad dl Ioan Petran, dl preot din Șepreuș Corneliu Ursuț, dl preot din Măderat Ioan Morariu, ieromonachul din mănăstirea Hodoș-Bodrog, Teofil Seculici și dl preot din Șilinghia Axente Chirilă.

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI“

Poetul aventurier

Ioachim Miller.

Poet, care printră englezi și americani a făcut furoare cu tomul său de poezii „Songs of the sierras“, s'a ridicat din nimic până la treapta de om sârbătorit al englezilor. Cine a fost acest Miller, din ce viță și are originea? nu se știe. Nici chiar în privința numelui nu este în curat lumea cu el. Miller, Heine, Ioachim, ori Cincinnati? — numai bunul Dumnezeu va ști.

Aventurier în toată puterea cuvântului, a trecut prin atâtea peripeții, în cât dacă un romanțier și-ar trece eroiul romanului său prin aventurile prin cari a trecut Miller, cu drept cuvânt i-s'ar zice că atentează la credulitatea publicului.

Nu de mult poetul a trecut și el acolo, unde rânduile firei ne chiamă, când ceasul din urmă sosește.

Când s'a născut Miller, și unde? — nu se știe. Se știe numai atata, că s'a născut pe la începutul anilor 40, probabil din părinți șvabi. Despre părinții lui se știe încă și mai puțin. Au imigrat în California cam pe la anul 1850 împreună cu băiatul Io-

achim, mănăși și el ca mulți alții pe acele timpuri, de dorul îmbogățirii.

Cu doi ani mai nainte, în 24 Ianuarie 1848 se aflase primul aur în valea Sacramento. Lumea dornică de avere a început apoi a imigra în California să sape aur; astfel și părinții lui Ioachim. Mai mult despre ei nu se știe. Băiatul Ioachim însă nu se simțea bine în coliba părinților săi; firea lui doria libertate, doria să se vadă la larg și astfel părăsind casa părintească a intrat în serviciul unui mare-proprietariu de vite: s'a făcut ciurdariu, cowboy. Pe acest timp era cam de 14 ani. Neastâmpărul însă l'a împins tot mai departe. Firea de aventurier îl predomină încă din fragedele tinerețe. Ciurdariul Ioachim a profitat de ocaziune și s'a asociat la prima ceată de săpători de aur, care din întemplare trecea pe acolo, lăsând în grija sfinților ciurdă și stăpân și toate.

Tinăr, băiat încă, și slab și de construcție, poetul de mai târziu ar fi dus'o rău între oamenii aceia lipsiți de toate senti-mentele nobile, dacă unuia dintre ei nu i-s'ar fi făcut milă de el și nu l'ar fi ocrotit și sprijinit.

În colonia de cel mai rău renume se așezase această ceată de oameni, în Los-Cabin, dar' făcea excursiuni până în cele

mai depărtate ținuturi, ca să și câștige venat și alte lucruri pentru traiul de toate zilele. Astfel au ajuns odată în ținutul modocilor.

Asupra lui Miller a făcut mare impresiune vicața liberă, în nemărginiți codri și câmpii, și s'a decis să se asocieze cu modocii. Fără să spună cuiva ceva, a părăsit ceata din Los-Cabin și a trecut la noii săi prietini, unde a luat de nevastă pe Winnema, fata căpeteniei tribului. Zina cu pele roșie, fecioara Winnema i-a plăcut mult lui Miller, căci mult mai târziu, când căile lor se despărțiseră, poetul își amintește cu drag în poeziile sale — de *indian girl*.

Firea de aventurier nu i-a dat pace însă nici aici. După-ce câțiva ani a luptat când cu indianii-modoci în contra săpătorilor de aur, când alătura cu soldătimea californiană în contra indianilor Pit River, în care timp își bătea capul și cu marele plan de a înființa un *imperiu indian*, al cărui împărat să fie dlusul, — în 1858 a fugit și de la modoci, mergând direct la San-Francisco.

Pe acest timp încerca William Walker a doua oară să cucerească țerișoara Nicaragua, și în oastea acestui om a intrat Miller. Încercarea lui Walker însă a avut sfârșit

tragic. În 3 Septembrie 1850 Walker a căzut prizonier la Truxile și în 12 Septembrie a fost împușcat. Miller a scăpat, și după multe rătăcirii s'a reîntors la California, unde primul lucru i-a fost să-și caute nevasta părăsită cu necruțare.

Winnema l'a primit cu bucurie, ear' tribul l'a ales de conducător în locul răposatului. Se începe crâncenul războiu de extirpare între albi și pele roșie; Miller face minuni de vitejie în fruntea modocilor săi. Odată a căzut în mâinile farmerilor, de unde numai cu ajutorul unui servitoriu negru a putut scăpa de moarte. Servitoriul însă a plătit cu vicața ei în războiul aventurierului.

Amenințat de glonții de-aurului și de funia legii de inch, Miller s'a convins în fine, că visul său despre înființarea imperiului indian nu se poate realiza. Nici chiar pe modocii săi nu l'a putut îndupleca să primiască formă de stat. Mai bine moarte! Mai bine să ne prăpădim, de cât robie — răspundeau ei.

Deceptionat din iluziile și visurile sale, Miller își părăsește de nou poporul și familia, acum pentru totdeauna.

Ceea ce nicăiri în lume nu e posibil, s'a putut face în Statele-Unite. Miller, din ciurdar, săpătoriu de aur, vânătoriu și ostar,

tutor orfanal. Cu plăcere înregistrăm articolele scrise ale corespondentului nostru din părțile Iliei-mureșane (comit. Mădoarei): Vin a vă împărtăși despre încurajarea învingere, ce Românii din cercul Iliei au raportat eri la 15 Noembrie a. d. din privilegiul alegerei de tutor orfanal cerul Iliei, aproape întreg locuit de românii. Învingerea e cu atât de mai mare valoare, cu cât pentru o samă de candidați, bineînțeles, ai puterii n'au lipsit și cortezurile atât de obișnuite în această parte a „libertăților“. Voința poporului, care aceasta este conștiința de drepturile și libertățile sale însă trebuie să treacă peste orice putere și uneltire. Alegerea de erici dovedit-o aceasta cu belșug. Dintre candidații, cari au fost: învătătorul nostru, acum în retragere, Ioanichie Olariu, Dr. Josef, Oltean László și Oanea Iancu învătător au eșit dl Ioanichie Olariu cu 50 voturi, date cu inimă curată de toți alegătorii, față cu 38 ale lui Olteanu și cu 8 ale lui Boor, nu vreau să spun pe cale câștigată. Poporul nostru, când și-a pus încrederea în dl învătător Olariu, a fost totodată și de a o nouă și prețioasă dovadă despre dragostea ce i-o păstrează pentru nenumăratele servicii făcute atât particularilor, cât și obștei românești în timpul serviciu dascălesc de peste 10 ani. Dl Olariu, precum se știe, este căsătorit cu cea regretată lui fost jude singular Amos Brădășianu din Ilia.

„Gugulan“

*

Prelegeri publice pentru popor în Lugoj. Duminecă la 27 Noembrie c. st. n. s'a ținut în casina societății române de lectură din Lugoj prima prelegere publică pentru popor la secolul de carne. Casina era îndesită de un public numeros, mai ales plugari și meșteri. Seria prelegerilor a început o di dr. Mihail Pop, medic în Govajdia, care în discursul său: „Raportul dintre oameni și științele medicale“ a desfășurat cu multă cunoștință de cauză unele defecte ale omeniului primitiv la medicamente. Prelegătorul a fost viu aplaudat. La sfârșit dl Emerie Vas, agent la o mare firmă de instrumente muzicale din străinătate, a delectat publicul cu „Gramofonul“ său, executând cu el mai multe arii franceze și italiene. Proxima prelegere publică o va ține Duminecă viitoare dl Titu Hațeg, a cărui disertație va avea un conținut din sfera economiei.

Petrecerea tinerilor enonomi și meseriași din Lugoj ținută în hotelul „Concordia“ la 26 Nov. c., a reușit preste așteptare. Venitul material a fost îndestulitor, cu toate că — ceea-ce e de regretat și merită reproșare — petrecerea s'a ținut în primele zile ale postului.

(Coresp.)

Serată literară. Tinerimea română din Oradea-Mare aranjează în 10 Dec. n. a.

c. începând sara la ora 7 o seară literară în sala hotelului „Arborele verde“, la care sunt invitați și pe aceasta cale toți aceia ce au interes pentru mișcările noastre. Intrarea liberă. Lucian Bolcaș președinte al comitetului pentru petrecere.

Hymen Dl. Meletiu Cosma, oficial la tribunalul regesc din Timișoara, s'a logodit cu doamna Elena Pocan, gentila fiica a dlui Teodor Pocan preot gr. or. român în Jebeli.

Credit la ziare. Toate ziarele sârbești din Ungaria s'au înțeles, că nu mai dau abonamente pe credit; ba comitetul central al partidului radical, al cărui organ de competență este „Zastava“, a luat chiar el însuși o hotărâre în această privință și o publică cu iscălitura vice-presidentului său Dr. Krasoievici.

O priveliște foarte rară în natură. Locuitorii din Pojon au văzut la 30 Noembrie pe la 7 ore seara ceva foarte frumos și rar pe bolta cerească: un curcubeu al lunii, care ținu peste un sfert de ceas.

Un călător în ladă. Din orașul de capetenie al țerei Moravia, anume Bërno (Brünn) ni-se vestește: Mai zilele trecute sosi la stația Lundenburg o ladă predată în stația Hohenau, o ladă care trebuia să meargă până la Petersburg, în Rusia. Scrise erau pe ea aceste cuvinte: „A nu se răsturna! Lucruri de metal!“ Fiind transpusă în alt vagon, se auziră din ea eșind strigăte de ajutor; la moment lada fu desfăcută și eacă ce se văzu în ea: un om cu nume de Francisc Peiter, care declară că a vrut să călătorească eștin până la Petersburg. Iși luase cu sine 2 pite și jumătate, carnețuri și beuturi în sticle, dar' vinul se vărsase din sticle peste el și d'aceea strigase după ajutor. În sfârșit se mai găseau în ladă două steaguri: unul rusesc, altul austriac, cu inscripții: „Trăiască împăratul Francisc Iosif I“, și „Trăiască împăratul Nicolae II“. Se înțelege, că nu'l lăsară să-și urmeze călătoria mai departe, ci cu cel mai apropiat tren îl duseră acolo, unde a fost lada predată.

„Reuniunea sodalilor români din Sibiu în serviciul copiilor săraci.“ Reuniunea pentru daruri de crăciun copiilor săraci, încă neobligată la școală“ (fără deosebire de confesiune), ce s'a întemeiat de curând în Sibiu, a dat Duminecă trecută, precum ni-se scrie din Sibiu, o producție de binefacere. La aceasta au cooperat „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“, Re-

uniunea „Typografia“, Reuniunea „Eintracht“, o societate de diletanți și orchestra muzicii militare. Producțiunea s'a ținut Duminecă la 8/20 Noembrie c. în sala cea mare de la Gesellschaftshaus, ce a fost îndesită de public. Reuniunea sodalilor noștri, consistătoare din peste 50 coriști (bărbați și dame) a făcut de tot bună impresiune asupra publicului participant aproape întreg sășesc. Damele din cor, ce purtau pictorescul costum sâbiștenesc cu fachiol alb pe cap, au stors admirațiunea străinilor. Bravul cor de sub conducerea neobositului dirigent dl Candid Popa, a executat cu precizie piesa „Stâncuța“, cor mixt de Musicescu, care a trebuit să fie repetată. La dorința publică, exprimată prin graiul presidentului „Reuniunii de ajutorare“ — corul bărbătesc al „Reuniunii noastre a trebuit să mai cânte afară de program compozițiile: „Cântecul marinarilor“ și „La o rândunică“, a căror executare a provocat adevărată furtună de aplause și exclamări de „Hoch!“ și „Trăiască!“

Dirigentul nostru dl Popa și presidentul Reuniunii dl Victor Tordășianu, au fost viu felicități pentru frumosul progres ce reuniunea sodalilor îl face pe terenul muzicii vocale, cum și pentru valorosul concurs dat la această producție. Cu chemarea de a sări în ajutor copiilor săraci din Sibiu. Trist e, că inteligența a absentat de la această producție, cu bogat și bine executat program.

Prietinul meseriașilor.

Firma: Milan Petcu-Paulovici din Vêrșeș a atras atențiunea tuturor învătătorilor noștri, cari cu ocaziunea adunării generale a Reuniunii din diecesea Caransebeșului ținute la 2 și 3 Octomvrie a. c., au cercetat și stabilimentul numelui domn. Pe lângă tipografie și librărie, dînsul dispune și de un atelier de desemn, în care se gravează pe diferite stoffe de catifea și de prânză diferiți domnitori din istoria noastră națională română din trecut, precum: Stefan cel Mare, Mihai Eroul, o scenă din lupta de la Călugăreni, martirii Horia, Cloșca și Crișan, etc., ear' gravurile se coasă apoi cu mătășă de diferite culori. Covoarele, ștergarele și frumoasele pânzături de masă, divanuri și scaune, provăzute cu astfel de desemnuri, sunt și trebuie să fie o podoabă în ori-ce casă românească. Un covor cu inscripția: Totul pentru națiune, un altul cu osândiții Memoradului dl Dr. Rațiu și V. Lucaciu, un stergar pentru divan cu „Hora Sinaiei“, sau o meseriță cu „Cina cea de taină“ etc. sunt de o frumuseță admirabilă, lucrate în mod artistic și apte pentru a stimula în vizitatori sentimente naționale românești. Recomand deci cu toată căldura firma: Milan Petcu Paulovici din Vêrșeș și rog pe On. public a-l onora cu comande cât mai numeroase. Prețuri culante. Lugoj, 29 Noembrie 1898.

G. J.

Dați la copii miere. Copiii, cari cresc repede, de obicei arată mare înclinare pentru lucruri dulci. Părinții cred și zic, că asta este lăcomie de rënd; dar' nu e tocmai așa, căci la astfel de copii înclinarea asta este o necesitate firească. Dintre toate dulceleșurile mierea are mai multe materii hrănitoare, care mai ușor și mai iute de cât celelalte se preface în materii din cari se compune sângele. De aceea este folositor, ba necesar a da adeseori miere la copiii săraci în sânge, palizi și slăbănogi.

*

O rectificare. Ocupându-ne de stările de lucruri din Năsăud și indeosebi de cele petrecute cu privilegiul alegerii de deputat a d-lui Ciocan, s'au publicat în ziarul nostru lucruri de cari d. Ioan Gheșe s'a simțit atins în onoarea sa. Ținem a declara că nici corespondentului nostru, nici nouș nu ni-a putut intra în intenție să atacăm onoarea personală ori familiară a nimărui. Facem această declarație și față de d. Gheșe, a cărui politică poate să nu ne placă, dar, în contra onoarei căruia n'avem nimic de excepționat.

*

Păziți-vă sănătatea! Tuturor celor-ce sufer de boale de piept, de boală de apă, de mistuire neregulată, dureri de stomac, de reumatism, gaturai, dureri de ochi și alte boale lăuntrice, apoi pentru boale de copil, se recomandă cu multă căldură medicamentele Kneippiane.

Se pot căpăta de-adreptul sau prin postă dela farmacia dlui Dr. Julius Schopper în Oravița (Krassó-Szörény m.)

Catalogul tuturor medicamentelor (leacurilor) cu prețurile lor, se trimite, la cerere, ori-cui gratis și franco din numita apotecă!

*

Se află de vânzare următoarele colecțiuni de ziare și scrieri-periodice:

1) „Tribuna“ de pe anii 1884—1895, legată în 12 tomuri.

2) „Transilvania“, organul „Asociațiunii p. lit. rom. etc. de pe anii 1868—1878, legată în 5 tomuri.

3) „Convorbiri Literare“, de pe anii 1878/9—1885/6 legate în 8 tomuri.

Unde? se spune la administrația ziarului.

ULTIME ȘTIRI

Paris, 4 Decembrie.

În urma cercetărilor făcute de Curtea de Cassație, este învederat că majorul Eszterhazy și colonelul Henrycel puțin de la 1893 spionau și falsificau împreună.

fată să fi umbat vre-odată la școală, preste noapte a devenit advocat, eseriindu-și meseria cu veritabilă cutezanță californiană. Nu odată se lăuda el însuși, că cel mai esrelent și mai cu efect argument în piedoarele sale îi era revolverul. Argument periculos, mai ales în mâna unui om energic și rezolut, cum era Miller. Totuși s'a lăsat și de această meserie. Nu însă din precauțiune și de teama „argumentelor“ de același fel ale colegilor săei, ci pentru-că nici cu revolverul nu putea isbuti să-și încasseze competițiile de pe la clienți.

N'ar fi fost Miller, și n'ar fi fost fiul pustelor americane dl „advocat“, dacă ar fi trebuit să se cugete mult, că ce să înceapă după advocație. Preste noapte, din advocat a devenit stafetă — înțeles cuvântul în sens american. Stafeta era un întreprinzătoriu, care ducea la destinațiunea lor pachetele de dolari și aur. O întreprindere dintr-cele mai periculoase, în care întreprinzătoriu nici odată nu era sigur de viața sa. Se înțelege că în raport cu serviciile făcute era și plătit. Nu a stat mult însă nici pe această — carieră, ci s'a făcut gazetariu. În anul 1865 a scos o gazetă săptămânală în Common-City. Comandantul militar din Idaho i-a confiscat-o și suprimat-o, fiind redactată în ton grozav de sêlbatec și pătimaș.

După suprimarea gazetei sale, tinerul Miller, care abia era de 26 ani, face o altă în-lorșătură, — se metamorfozează în jurist prudent și e ales jude cercual (county).

Încă pe timpul când îi apărea gazeta, făcuse cunoștință cu Miss Minnie Dyer, care îi scria pentru gazetă poezii sentimentale. Chiar pe acel timp începuse a scrie poezii și Miller. Cele două suflete de poet s'au înțeles și din prietinia de mai înainte a devenit în urmă căsătorie. Pentru fericirea casnică însă poeziile în sine nu au fost de ajuns. Insurății trăeau rău, certele erau la ordinea zilei, degenerând în fine la un astfel de scandal, cum și în America sunt rar de văzut. Minnie Dyer a început proces de divorț, gazetele statelor vestice prezentau publicului în cele mai grozave descrieri viața de mai înainte și aventurile lui Miller; cauza divorțului a devenit celebră, și bietul Miller s'a văzut deodată făcut imposibil în Idaho.

A luat de nou lumea n cap. S'a mutat la New-York, crezând că prin publicarea poeziilor sale va câștiga opiniunea publică de nou. Gazetele statelor ostice însă luaseră și ele notă despre scandal și publicaseră și rapoartele despre viața aventuriosă a lui. Astfel nu a putut afla editor pentru volumul său de poezii.

A trecut deci la Londra, unde după multe zile amare de lipsă și suferințe, i-a succedat să-și afle editor.

Volumul a apărut; Miller a devenit poet sêrbătorit de englezi, sêrbătorit și de americani, cari acum se căiau, că au lăsat să se depărteze din mijlocul lor renumitul poet. „Songs of the sierras (Cântece din munți) e: a titlul volumului; în 1871 a apărut prima edițiune și deja în carna spre 1872 trecuseră în America unsprezece mii de exemplare.

Peisagiurile în poeziile lui Miller sunt strălucite, prezintă cetitorului cele mai caracteristice icoane ale naturii, și tocmai poezia codrilor seculari, câmpiile nemărginite, frumusețea munților uriași, a căror iubire pătmașă transpiră din toate poeziile lui Miller, e cauza, că asupra publicului disgustat de plăcerile vieții moderne poeziile au avură efect atât de spontan și făcură din autorul lor poet renumit și admirat. Damele engleze priviau cu extas la aventurierul american. Li aflau interesante obiceiurile semi-selbatice, și multe îl urmăreau cu priviri amoroase când saltă cu murgul său pe dinaintea parcului Hyde, unde se preumblă lumea elegantă a Londrei.

Ajuns la renume și avere, Miller și a cercetat compatrioții din lumea nouă; New-

York și San-Francisco, răsăritul și apusul se întreceau în a sêrbători pe marele compatriot. El însă condus de veritabil spirit de yankée, nu a rămas în patria sa, ci s'a reîntors la Londra, ca să fie și pe mai departe sêrbătorit din partea americanilor ca mare compatriot, ce în străini face cinste numelui de american.

A publicat după aceea mai multe volume de poezii și prosă, ca s. p. „Songs of the sun-lands“ (Cântece din țeara soarelui), „Songs of Italy“ (Cântece din Italia), în 1873 și 1876; tot în 1876 a publicat romanul „One fair woman“ (O femeie frumoasă), — dar' toate acestea stau mult îndărătul primului său volum de poezii. Dovadă, că mulțimea de pășanii și observațiuni ale lui nu îi stăteau în proporție cu vena poetică, dar' dovadă și la aceea, că în lipsa de cultură și școală corăspunzătoare, în secul XIX. nici cel mai mare talent nu se poate validita pe deplin.

— el.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu.

Redactor responsabil Ioan Bussu Știrianu.

1981 tk. sz.
898.

248 1-1

Arverési hirdetménykivonat.

A kisjenői kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Ruzs Szaveta végrehajtató és esatlakozó társainak Mornailla Iuon végrehajtást szenvedő elleni 40 frt 150 frt, és 92 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a kisjenői kir. járásbiróság területén levő a siklói 181 sz. tjkvben fekvő A. I. 11. r. és 466 h. sz. a felvett beltelkes ház egészben 66 frt kikiáltási árban, a siklói 181 sz. tjkvben A. I. 12—17 r. 467, 1417, 1415 1830, 1833, 2026 hrsz. a felvet ingatlanokból Mornailla Iuont illető 5/14 rész hányadára 273 frt árban és a siklói 930 sz. tjkvben A. I. 2, és 2576 hrsz. a felvett ingatlan egészben az árverést 36 frtban ezennel megálapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1898 évi December hó 6-ik napján dél e. 11 órakor Siklón a község házában tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 % át vagyis 6 frt. 60 krt 27 frt 30 kr. és 3 frt 60 krt készpénzben, vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §-ba jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Kisjenőn 1898 évi Oktober hó 12 napján.

A kisjenői kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Dr. Lazar
kir. jbiró

„Victoria“

institut de credit și de economii
SOCIETATE PE ACȚII.

Arad, casa proprie, calea Archiducele Iosif Nr. 2.

Intemeiată la 1887.

Capital de acții	fl.	300.000
Fond de rezervă	„	100.000
Depuneri	„	1.600.000
Circulația anuală	„	15.000.000

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interese fără privire la terminul de abziere.

Darea de venit după interese încă o solvește institutul separat.

Dupa starea cassei, depuneri până la fl. 1000 se restituiese îndată la prezentarea libelului fără abziere.

Depuneri se pot face și prin posta și se efectuose momentan după sosirea comandei.

126—146

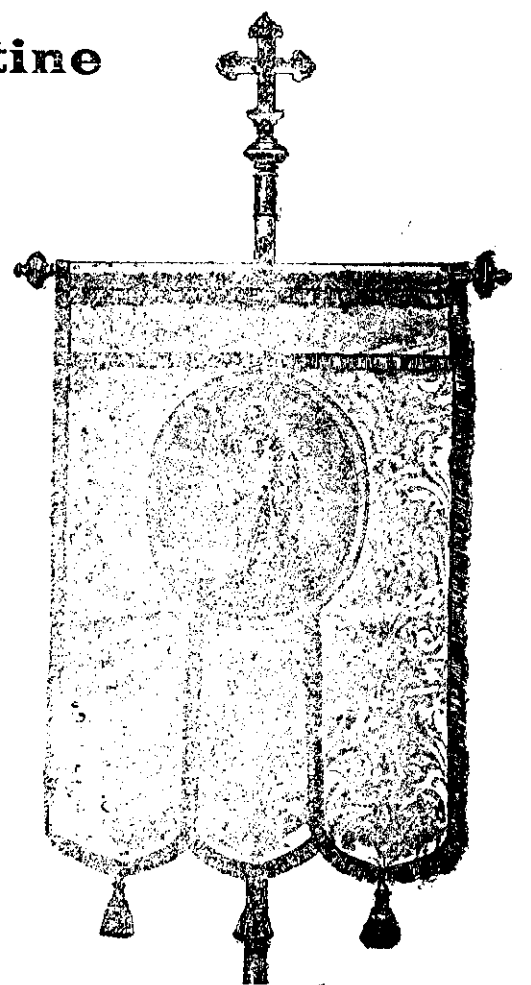
Diracțiunea institutului.

STRICT DUPA RITUL GRECESC

Se pot procura mai bune și mai ieftine

Felon, odăjdii pentru diaconi, Stihare, Prapore bisericești, steaguri pentru reunimi, Sfântul aer (Plastanița), Disc Potir, Steluțe, Chivot Artoclasia (cutie pentru agneț) Dicheriu, Tricheriu, Cădelniță, Icoane pentru iconostas etc. etc.

Prețuri curente (cataloge) bogat ilustrate se trimit la cerere gratis și franco

ERNEST KRICKL & SCHWEIGER

VIENA I. KOHLMARKT 2.

187 B-20